

244. Gymnastiek, atletiek, wielrennen, chirurgie en verpleging

1. Gezocht op '*gym*'. Een opvallende treffer is de clergyman: het donkere pak met collaar van rooms-katholieke geestelijken. Bij acrogym(nastiek) worden acrobatische toeren verricht. Apenkooi is tikkertje met alle gymtoestellen opgesteld, waarna de deelnemers op apegapen liggen. Aquajogging is lopen, niet op, maar in het water. Hoe ziet een barrièresprong eruit? Bokspringen (bokjespringen) is haasje-over spelen. Callanetics is een vorm van fitness op muziek. De christusstand is de positie aan de ringen met gespreide armen.

2. De claviger is de conciërge van een gymnasium. Coups de force zijn gymnastische bewegingen waarbij het op kracht aankomt. Dislokieren is bepaalde gymnastiekoefeningen aan de rekstok of de ringen maken. De flikflak is een handstand-overslag gevolgd door een radslag. De fluitvogel behoort tot de klauwierkraaien. Fysiotherapie is heilgymnastiek (kinesiatrie). Bedwing je toestellen met de onder- of bovengreep? Gymkana's zijn behendigheidswedstrijden waarbij de deelnemers opdrachten moeten uitvoeren die hen in hun bewegingen belemmeren. De gymnastrada is een groot gymnastiekfeest. Hij was op gypen (gympies, gympjes).

3. Jazzgymnastiek is zeer ritmische gymnastiek op jazz- of discomuziek. Heeft hij zijn huppelakte wel? Hij voerde de kraaienwip uit. Voordat een ex-gymnasiast feut wordt, is hij kwak. De lo is het schoolvak lichamelijke oefening. Heb jij lyceum gedaan? Mechanotherapie is een deel van de geneeskunde. Bij mensendieck(gymnastiek) worden praktische bewegingen als oefeningsvorm aangenomen. Op de moonwalk haalde hij fraaie toeren uit. Bij het ovwo in Nederland zijn atheneum en gymnasium niet gescheiden. Paardspringen duurt korter dan paardvoltigeren.

4. De prachtvlamhoed is een plaatjeszwam. Het rhönrad bestaat uit twee grote hoepels. Een spagaat is een spreidzit. Het tai chi (werkwoord: tai-chiën) is een zekere Chinese bewegingsleer, gebaseerd op de taoïstische filosofie en geneeskunde. De varenpalm is een geslacht van boomachtige gymnospermen.

5. Gezocht op '*atle*'. Dan kom je ook beatlehaar en Beatleplaat tegen. Een biatleet neemt deel aan de biatlon, een duatleet aan een duatlon. Discuswerpen is een toegestane vorm, hij wierp discus is dat niet. Bij de fosburyflop gaat men ruggelings over de lat bij hoogspringen. Een hardloper was een niet-atleet (zoals een dienaar-koerier) wiens beroep het was hard te lopen. Een hink-stap-sprong maak je bij het hink-stap-springen. Een hordeloop kun je ook figuurlijk opvatten. Een internetaanval is het platleggen van de communicatie via internet. Een salonatleet zal niet gauw winnen. De pentatlon is van oudsher de vijfkamp. De atleet droeg spikes. De steeplechase is een hindernisren op een baan. Straddles zijn rolsprongen. De olympische decatlon omvat tien nummers, waaronder honderdtien meter horden. Een triatleet doet de triatlon.

7. Gezocht op '*wielr*'. De wielerploeg werd gedeclasseerd (antoniem: klasseren). De dernymotor wordt bij het stayeren gebruikt voor het gangmaken. Espoirs zijn beloftevolle renners. De flandriens zijn geknipt voor Vlaamse voorjaarsklassiekers. Grands prix (GB; VD: grand prix) worden ook in het autoracen gehouden. De (het) keirin is een baanwedstrijd. De madison is een indoorsprintwedstrijd. In de Ronde van Nederland draagt de leider de oranje trui. Een rolrijder bij het wielrennen is een stayer. De scratch is een snelheidswedstrijd bij het baanwielrennen. Een toeclip is een voetklem aan de trapper. Een sifon is een drinkbus. Ultracycling (Jaarboek 2007) duurt lang en is erg inspannend. Hij kreeg vedetteneigingen bij het cyclocrossen.

8. Gezocht op '*chir*'. Bij vitrectomie worden delen van het glaslichaam verwijderd. Een trousse is een etui voor chirurgische instrumenten. Met een trocart (troiscart) tap je vocht af. Voor de borstholte moet je bij de thoraxchirurg zijn. Rinoplastiek verfraait de neus, otoplastiek de oren. Polymelkzuur wordt als chirurgisch materiaal bij botbreuken gebruikt, ook poliklinisch? De openhartchirurgie is nog vrij jong. Bariatrie is obesitaschirurgie (beide: Jaarboek 2007). Het mervalonzuur is een chiraal dihydroxycarbonzuur. Manuele therapie is chiropraxie.

9. Liposuctie (liposculptuur) is een plastisch-chirurgische behandeling. De lift (Jaarboek 2010) is een cosmetisch-chirurgische ingreep. De leukotomie behandelt de hersenen. Het lancet is een chirurgemesje. Een kraker is een chiropracticus (chiropractor). De kopsnepper (koppensnepper) is een chirurgisch instrument en de kocher (arterieklem) is een schaarvormig tangetje. Bij keratoplastiek (Jaarboek 2007) wordt ondoorzichtig geworden hoornvlies vervangen. Het KIDD- of KISS-syndroom is letsel aan de bovenste nekwerfels dat gepaard gaat met dyspraxie en dysgnosie. We kennen zowel de hoofd-halschirurgie als de hoofd- en halschirurgie. De hart-thoraxchirurgie (cardio-thoraxchirurgie, Jaarboek 2008) is de hart- en vaatchirurgie in bepaalde delen van de borstholte.

10. Naast hart-longchirurgen zijn er ook hartklepchirurgen. Chiromantie is handlezerij. Jicht in de handen (handjicht) is chiragra. Sommigen ondergaan een facelift. Een excisie is een uitsnijding. Een enchiridion is een handboek. Het cushingsyndroom is, vooral bij vrouwen, een stofwisselingsziekte, waarbij ten gevolge van overproductie van bijnierschors hormonen (cortisol) ernstige vetophoping op de buik en in het gezicht (vollemaansgezicht) optreden. Bij cryochirurgie (cryotherapie) worden tumoren vernietigd door bevriezing met vloeibare stikstof. Cardiopulmonaal is het hart en de longen betreffend.

11. In de bypasschirurgie worden bypasses aangebracht. Burowwater is een oplossing van aluin en loodacetaat, gebruikt voor kompressen en als desinfectans. De botox® (GB: botox) is de botulinetoxine. De artrotomie is een gewrichtsoperatie. Bij de alloplastiek wordt materiaal gebruikt dat niet van de mens afkomstig is.

12. Gezocht op '*verple*'. Wat is het verschil tussen A- en B-verpleging? Een cellenbroeder heet ook wel alexiaan (celliet). De coronary care is intensieve verpleging van hartpatiënten. In het diakenhuis werden diaconiearmen verpleegd. Gerrit Komrij is dicteeschrijver en de Florence Nightingale van de letteren. Armen werden om godswil (gratis) verpleegd. Met hbo-v kun je ver komen. Een hospice (hospies) is een verblijfshuis voor terminale patiënten. Een johannieter is een johannesridder (een Maltezer ridder). Verpleegsters kunnen een wit en een zwart kruisje dragen. Een koefje is een couveusekindje. In een leprozerie werden melaatsen verpleegd. Zij lijdten aan lepra.

13. Lollards (lollarden) waren volgelingen van John Wyclif (Doctor Evangelicus), die in de middeleeuwen optraden als broeders-ziekenverplegers en spoedig met hun wyclifitische leer als ketters werden beschouwd. We onderscheiden low en medium care. Wie speelt bij nursery de verpleegstersrol? Een operatiebroeder is een ok-verpleegkundige. Een papa-en-mamahuis (Jaarboek 2007) is een verzorgingshuis voor verstandelijk gehandicapte kinderen. Zij was een leuke polizuster. De recovery is de verkoeverkamer. De Rode Kruiszuster verzorgde oorlogsgewonden. Ze heeft de brekebeen getempt. 'Nu gaan we slapen' is een voorbeeld van verpleegstersmeervoud. De Z-opleiding leidt op voor de zwakzinnigenzorg (je wordt dan Z-verpleegkundige), maar lijdt aan geldgebrek. Een witjas moet je lokaliseren in een psychiatrische inrichting, dat is zijn locatie.

Rein Leentfaar